

שי באבד
מנכ"ל
משרד האוצר

לכבוד
משה בר סימן טוב
מנכ"ל
משרד הבריאות

מתווה סקטור התרבות לחזרה לשגרה

1. רקע:

מוסדות התרבות בישראל מהווים סקטור כלכלי משמעותי ביותר המעסיק למעלה מ-150,000 איש במעגל הראשון, ומספר דומה במעגלים השניים והשלישיים. מעבר לחשיבותה הערכית של התרבות והיותה צורך ציבורי ראשון במעלה, מדובר בסקטור מחולל צמיחה אשר תמורת כל שקל ציבורי המושקע בו, מחזיר למשק פי כמה וכמה. הדוגמאות לכך רבות ומגוונות – העיר תל-אביב-יפו לפני ואחרי קונספט "העיר בלי הפסקה" וההשקעה האדירה בתרבות החל מסוף שנות ה-80, העיר חולון לפני ואחרי ההשקעה במוסדות תרבות כמו המדיטק ומוזיאון הילדים, שכונת נווה צדק לפני ואחרי הקמתו של מרכז סוזן דלל למחול, פסטיבלי המוזיקה באילת, ותרומתם הכלכלית לעיר, פסטיבל התיאטרון בעכו ודוגמאות רבות נוספות.

מוסדות התרבות נשענים על שלושה עוגנים כלכליים עיקריים:

- א. **הכנסות עצמיות** (ממכירת כרטיסים ומנויים, סיבובי הופעות בארץ ובחו"ל, השכרת אולמות ועוד). בחלק מהמוסדות, בעיקר הגדולים שבהם, מהוות ההכנסות העצמיות את החלק העיקרי (לעיתים 70%-80%) מהמחזור הכספי, ומרכיב זה מהווה גורם משמעותי גם בחישוב הזכאות לתמיכה ציבורית לכלל מוסדות התרבות.
- ב. **גיוס תרומות**, חסויות ושיתופי פעולה מסחריים.
- ג. **תמיכה ציבורית המותנית בעמידה בתבחינים** – ממשלתית ומוניציפלית.

משבר הקורונה גרם לעצירה מיידית "בחריקת בלמים" של כלל פעילות מוסדות התרבות, להוצאה לחל"ת של למעלה מ-150,000 איש, למחיקה מוחלטת של ההכנסות העצמיות, להחזרת כספים המונית לקוני כרטיסים ומנויים, להפקות תערוכות ופרויקטים אמנותיים שהושקעו בהם סכומי עתק ושלא יצאו לפועל, לעצירה כמעט מוחלטת של התרומות והחסויות ולהסתמכות מלאה רק על הקופה הציבורית המצומקת, אשר גם בימים כתיקונם הציבה את התמיכה בתרבות ובאמנות במקום נמוך מאד בסדר העדיפות הלאומי. בכל יום נוסף הבעיה מחמירה ונגרמים נזקים נוספים, בחלקם בלתי הפיכים. הפסדי ההכנסות שנגרמו עד כה למוסדות התרבות נאמדים בכ-400 מיליון שקלים, וביום שאחרי יידרשו השקעות עצומות עד שהקהל ישוב לצרוך תרבות בהיקפים הקודמים.

לנרטיב שנשמע מטעם גורמים שונים לפיו "מוסדות התרבות יפתחו בסוף" יש משמעות הרסנית הן עבור למעלה מ-150,000 עובדים וספקים ייחודיים שהענף תלוי בכישוריהם ואשר מאבדים את התקווה כי יוכלו לשוב להתפרנס בעתיד הנראה לעין, והן עבור המוסדות שצריכים לחדש את הקשר עם לקוחותיהם ולהתחיל בשיקום ההכנסות העצמיות שלהם.

לאור כל האמור לעיל, ולאור העובדה שמוסדות התרבות אינם הומוגניים אנו מבקשים לקבוע מתווה תלת-שלבי שלוקח בחשבון את המאפיינים הרלבנטיים לכל אחד מתחומי הפעילות ומאפשר חזרה הדרגתית וזהירה לפעילות. יצויין כי הן משרד התרבות והספורט והן מרכז השלטון המקומי פרסמו מתווה ראשוני לאסטרטגיית יציאה (וכולנו תקווה שיישום המתווה יהיה מהיר יחסית בהתאם ללוחות הזמנים שהציע מרכז השלטון המקומי). בעקבות מתווים אלה אנו מבקשים להציע תכנית מפורטת לכל אחד מהשלבים המופיעים במתווים של משרד התרבות ושל מרכז השלטון המקומי.

2. המתווה המוצע:

הערה – כל השלבים המתוארים להלן יבוצעו תוך שמירה על הנחיות משרד הבריאות בנוגע למיגון הקהל.

שלב א' (תחילת חודש מאי 2020, במסגרת הפעימה הבאה של ההקלות):

- **קבלת תזרים עבור חזרה לפעילות** - בהתאם למתווה משרד התרבות הערוך להעברת כספי תמיכה עד לגובה 90% מתמיכות שנת 2019.
- **בתי ספר לאמנויות** – חזרה לפעילות בקבוצות של עד 10 אנשים, כולל קיום מופעי סיום (תחת הגבלת קהל כמפורט בהמשך), תערוכות ועבודות גמר.
- **מוזיאונים, מוסדות מורשת, גלריות וחדרי סטודיו** – פתיחה לקהל הרחב של המוזיאונים מוסדות המורשת והגלריות עד לקיבולת מקסימלית של 50% מהתפוסה המירבית המותרת, כאשר המוסד ינקוט בכל האמצעים הנדרשים כדי להבטיח שמספר האנשים המירבי שיימצאו בכל חלל תצוגה יחושב לפי מפתח של אדם אחד לכל 5 מ"ר.
- **ספריות** – חזרה מלאה לפעילות תוך הגבלת כמות קהל ל-50% מהתפוסה המירבית המותרת ובאופן שמספר האנשים המירבי שיימצאו בכל חלל נפרד של הספרייה לא יעלה על אדם אחד לכל 5 מ"ר.
- **מוסדות מחקר, ספרות, ארכיונים, איגודים מקצועיים** – העבודה במוסדות אלה אינה מיועדת לקהל הרחב, ולכן ניתן לשוב במוסדות אלה לפעילות מלאה תוך עמידה בהנחיות משרד הבריאות ל"תו הסגול".
- **אולמות מופעים** – קיום מופעים באולמות בתפוסת קהל של עד 35% מהתפוסה המירבית ועד 200 איש (הגבוה בין השניים), בהתאמות הנדרשות בין סוגי וגדלי האולמות. המוסדות המעלים את המופעים (תיאטרונים, הרכבים מוסיקליים, מחול, אופרה וכו') יוכלו לקיים חזרות לצורך מופעים אלה.
- **תו סגול** – הכללת המוסדות המקיימים את הפעילות האמורה במסגרת המוסדות שזכאים לתו סגול, לצורך העסקת עובדים וקיום חזרות בהתאמות שיידרשו בהתאם לאופי האמנותי של כל אחד מהענפים.

שלב ב' (עד סוף חודש מאי 2020 במסגרת ההקלות הבאות שיינתנו בתקופה זו):

- **גיבוש תכנית פיצויים ממשלתית** – לשיפוי בגין אובדן ההכנסות.
- **תיקון מבחני התמיכה** – לשנים 2020-2021 כולל תיקון מבחן התמיכה לשיפוצים והתאמתו למשבר.
- **בתי ספר לאמנויות** – הגדלת מספר המשתתפים המירבי בקבוצה ל-25 אנשים.
- **מוזיאונים, מוסדות מורשת וגלריות** – פתיחה עד לקיבולת מקסימלית של 50% מהתפוסה המירבית המותרת, כאשר המוסד ינקוט בכל האמצעים הנדרשים כדי להבטיח שמספר האנשים המירבי שיימצאו בכל חלל תצוגה יחושב לפי מפתח של אדם אחד לכל 3 מ"ר.
- **אולמות מופעים** – קיום מופעים לקהל באולמות בתפוסת קהל של עד 50% ולא יותר מ-400 איש (הגבוה מבין השניים) בהתאם לכללים שפורטו בשלב א'.
- **אירועים במרחב הציבורי** – יאושרו אירועים במרחב הציבורי אשר תהא בהם הקפדה על המרחק המינימלי בין משתתף למשתתף בהתאם להנחיות משרד הבריאות. מספר המשתתפים המירבי בכל אירוע ייקבע בהתאם למרחב שבו מתקיימים האירועים, כך שלא יעלה על אדם אחד לכל 3 מ"ר.

שלב ג' (במקביל לחזרה ללימודים במערכת החינוך):

- חזרה מלאה לפעילות כל מוסדות התרבות ולכניסת קהל בהתאם לתפוסה המירבית בימי שגרה.
- קיום אירועים במרחב הציבורי בהתאם להוראות החלות בימי שגרה.
- גיוס מקורות כספיים נוספים – עבור התנעה מחדש של הפעילות כולל קמפיינים לעידוד חזרת הקהל לאולמות ולמוזיאונים.

בכבוד רב

**פורום מוסדות תרבות ואמנות בישראל
פורום עמותות תרבות ערביות
שח"ם - איגוד השחקנים בישראל
איגוד העורכים - איגוד מקצועות הפוסט בישראל
בת"י – איגוד במאי התיאטרון בישראל
איגוד המחזאיות והמחזאים
איגוד האמנים הפלסטיים
אמ"י – אגודת אמני ישראל
האגודה למעצבי הבמה בישראל**

העתקים:

סיגל סדצקי מנהלת בריאות הציבור משרד הבריאות
יוגב גורדוס סגן הממונה על התקציבים משרד האוצר
יוסי שרעבי מנכ"ל משרד התרבות והספורט
גלית והבה שאשו ראשת מנהל תרבות משרד התרבות והספורט